

საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს
ბატონ ვახტანგ გომელაურს

წინადადება

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის უფლებამოსილ
თანამშრომელთა მიმართ დისციპლინური სამართალწარმოების დაწყების თაობაზე

შემუშავებულია საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის მიერ განხორციელებული
შემოწმების შედეგების მიხედვით და გეგზავნებათ „საქართველოს სახალხო დამცველის
შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

ბატონო ვახტანგ,

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატმა შეისწავლა [REDACTED] და [REDACTED]
[REDACTED] განცხადებები,¹ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლის
მხრიდან მათი უფლებების სავარაუდო დარღვევის ფაქტზე. საქმის შესწავლის შედეგად
გამოვლინდა, რომ მოცემულ შემთხვევაში შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს შინაგან საქმეთა
სამინისტროს გენერალური ინსპექციის თანამშრომლების მიერ სამსახურებრივი
მოვალეობის არაჯეროვან შესრულებას, რასთან დაკავშირებითაც საჭიროა
დისციპლინური წარმოების ჩატარება.

ფაქტობრივი გარემოებები

2022 წლის 19 აგვისტოს [REDACTED] და [REDACTED] განცხადებით მიმართეს
სახალხო დამცველის აპარატს. განმცხადებლებმა განმარტეს, რომ [REDACTED]
რეგისტრირებულ საკუთრებაში აქვს ორი ბინა ქალაქ წყალტუბოში, რომლის
თანამფლობელია [REDACTED]. მითითებულ ბინაში დარჩენის პირველივე ღამეს,
[REDACTED] და [REDACTED] სართულზე ავიდა მეზობლის გოგო, რომელმაც

¹ [REDACTED] N9483/22, N11420/22, N11509/22, N11472/22 განცხადებები.

თქვა, რომ მამა, [REDACTED] სცემდა დედას - [REDACTED] და დედა ითხოვდა ძალადობის შესახებ პოლიციისთვის შეტყობინებას.

[REDACTED] გადმოცემით, დაუკავშირდა პოლიციას, თუმცა ისინი ცდილობდნენ გამოძიების დაწყების თავიდან არიდებას. მათივე გადმოცემით, გამომძიებელმა განუმარტა მათ, რომ საქართველოში ოჯახური ძალადობა ტრადიციულა და [REDACTED] არ უნდა ჩარეულიყვნენ. განცხადებაში ციტირებულია გამომძიებელ კომენტარები: „რა თქვენი საქმეა?!“, „ჩვენთან ასეა მიღებული.“ „მერე რა, რომ ცოლს სცემს?!“, „თქვენ არ ხართ ოჯახის წევრები და არ გაქვთ უფლება შემოიტანოთ განცხადება“, „ეს მათი ოჯახის საქმეა“.

გარდა ამისა, განმცხადებლები მოითხოვდნენ მათი მეზობლის, [REDACTED] მიმართ გამოძიების დაწყებას ხანძრის გაჩენისა და მათი სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისთვის საფრთხის შექმნის ფაქტზე, რაზეც გამომძიებელი [REDACTED] უარს ამბობდა. მათივე თქმით, გამომძიებელმა უთხრა, რომ ზოგადად, მსგავსი ფაქტის გამო განცხადებას არ წერენ, ასეთი საკითხები აქ სხვაგვარად წყდება და რომ ჰყოლოდათ ნაცნობი ე. წ. ბანდიტები, ისინი გაარკვევდნენ.

ასევე, განმცხადებლები აღნიშნავენ, რომ გამომძიებელთან საუბრისას არ იყვნენ უზრუნველყოფილნი კვალიფიციური თარჯიმნის მომსახურებით. [REDACTED] და [REDACTED] სახალხო დამცველის აპარატში წარმოადგინა აუდიო ჩანაწერი, რომლითაც დგინდება, რომ 112-ზე დატოვებულ შეტყობინებასთან დაკავშირებით, გამომძიებელთან სასაუბროდ მისულ განმცხადებლებს, განყოფილებაში დახვდა გამომძიებელი და მამაკაცი, რომელიც თარჯიმნის მოვალეობას ასრულებდა. აუდიო ჩანაწერის თანახმად, თარჯიმნის მოვალეობის შემსრულებელი პირი ამბობს, რომ არ არის თარჯიმანი, არის პოლიციის ყოფილი თანამშრომელი. აღნიშნა, რომ გამომძიებელმა დაურეკა და დახმარება სთხოვა მათთან კომუნიკაციაში.

[REDACTED] და [REDACTED] განმარტებით, ზემოაღნიშნული პირები უარს აცხადებდნენ მათი განცხადების მიღებაზე (გამომძიების დაწყების მიზნით) და არწმუნებდნენ არ დაეწერათ საჩივარი ხანძრის მოწყობასთან დაკავშირებით. ხოლო როცა [REDACTED] და [REDACTED] არ დაეთანხმნენ გამომძიებელს და მაინც ტოვებდნენ განცხადებას [REDACTED] წინააღმდეგ, გამომძიებელმა უთხრა - „ჩვენ აქ ჩვენი კანონები გვაქვს, ეს უკრაინა არ არის ბოლოს და ბოლოს“. აუდიო ჩანაწერის თანახმად, რომელსაც გაეცნო სახალხო დამცველის აპარატი, თარჯიმნის მოვალეობის შემსრულებელი მამაკაცი ცდილობს გადაარწმუნოს [REDACTED] და [REDACTED], რომ არ მოითხოვონ სისხლის სამართლის საქმეზე გამოძიების დაწყება და დასჯერდნენ ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებას, იმ მიზეზით, რომ მაინც იქ აპირებენ ცხოვრების გაგრძელებას.

სახალხო დამცველის აპარატმა მიმართა შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციას, მითითებულ გარემოებებთან დაკავშირებით სამსახურებრივი შემოწმების დაწყების მიზნით.² გენერალური ინსპექციის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით,

² საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის 2022 წლის 8 სექტემბრის N15-15/9095 წერილი.

ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების შედეგად, [REDACTED] და [REDACTED] უფლებების დარღვევისა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლის მხრიდან დისციპლინური გადაცდომის ფაქტი არ დადასტურდა.³

სახალხო დამცველის აპარატმა გამოითხოვა და შეისწავლა, [REDACTED] და [REDACTED] სავარაუდო უფლებადარღვევის ფაქტებთან დაკავშირებით, შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების მასალები.⁴

შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციისა მიერ წარმოდგენილ მასალებში⁵ მოიპოვება მხოლოდ შემდეგი დოკუმენტაცია:

- დეტექტივის თანაშემწე-გამომძიებლის [REDACTED] ახსნა-განმარტება;
- ცნობა სისხლის სამართლის N [REDACTED] საქმეზე;
- ცნობა სისხლის სამართლის N [REDACTED] საქმეზე;
- [REDACTED] პირადობის მოწმობისა და რუსული ენისა და ლიტერატურის სპეციალობის ბაკალავრის დიპლომის ასლი.

საგულისხმოა, რომ გენერალური ინსპექციის მასალების თანახმად, დეტექტივის თანაშემწე-გამომძიებლის, [REDACTED] ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის გარდა, სხვა მოქმედება ფაქტობრივად არ ჩატარებულა. [REDACTED] ახსნა-განმარტების თანახმად, ის იძიებდა [REDACTED] ბრალდების სისხლის სამართლის და სავარაუდო ოჯახური დანაშაულის საქმეს, თუმცა მისი მხრიდან უფლებადარღვევის ფაქტებზე განმცხადებლები არ მიუთითებდნენ.

სამართლებრივი დასაბუთება

საქართველოს კანონმდებლობა ყველა პოლიციელს ავალდებულებს თავის საქმიანობაში განუხრელად დაიცვას ადამიანის ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვისა და პატივისცემის, კანონიერების, დისკრიმინაციის დაუშვებლობის, თანაზომიერების, დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელების, პოლიტიკური ნეიტრალობისა და პოლიციის საქმიანობის გამჭვირვალობის პრინციპები.⁶

პოლიციის საქმიანობის განხორციელების ფორმები, მეთოდები და საშუალებები არ უნდა ხელყოფდეს ადამიანის პატივსა და ღირსებას, არ უნდა არღვევდეს სხვა ძირითად უფლებებსა და თავისუფლებებს.⁷ საპოლიციო ღონისძიების ძირითადი სახელმძღვანელო

³ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის 2023 წლის 8 თებერვლის NMIA 6 23 00363473 წერილი.

⁴ საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის 2023 წლის 15 თებერვლის N15-15/1708 წერილი.

⁵ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს 2023 წლის 21 თებერვლის NMIA 4 23 00506210 წერილი.

⁶ საქართველოს კანონი „პოლიციის შესახებ“, მუხ. 8, პუნქ. 1.

⁷ იხ. იქვე, მუხ. 9, პუნქტი 1.

პრინციპების დარღვევით განხორციელება იწვევს კანონმდებლობით დადგენილ პასუხისმგებლობას.⁸

სამინისტროს სისტემაში ეთიკის, დისციპლინური ნორმების დარღვევის, სამსახურებრივი მოვალეობების არაჯეროვანი შესრულებისა და კონკრეტულ მართლსაწინააღმდეგო ქმედებათა ჩადენის ფაქტების გამოვლენა და სათანადო რეაგირება შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის ერთ-ერთი ამოცანაა.⁹

სამსახურებრივი შემოწმების ჩატარების პროცესში, მინიჭებული უფლებამოსილების განხორციელებისას, გენერალური ინსპექციის მოსამსახურეს უფლება აქვს მოითხოვოს და დაუყოვნებლივ მიიღოს (მათ შორის, ადგილზე გაცნობით) სამინისტროს მოსამსახურისგან სამსახურებრივი შემოწმების ჩატარებისათვის აუცილებელი ან/და მის წარმოებაში არსებულ საქმესთან დაკავშირებული ნებისმიერი ინფორმაცია და დოკუმენტაცია.¹⁰

სამსახურებრივი შემოწმების ჩატარებისას გენერალურ ინსპექციას ინფორმაციის მოპოვება მრავალი სხვადასხვა წყაროდან შეუძლია. მიუხედავად უფლებამოსილების ფართო სპექტრისა, სამართალდამცავი ორგანოების თანამშრომლების მიერ ჩადენილი შესაძლო უკანონო ქმედებების შესახებ მოქალაქეთა საჩივრებზე ეფექტიანი რეაგირება, სამწუხაროდ, კვლავ მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება, რასაც საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატში მოქალაქეთა მომართვიანობა და შემოწმების შედეგები ადასტურებს.¹¹

სახალხო დამცველს არაერთი პირი მიმართავს სამართალდამცავი უწყებების თანამშრომელთა მხრიდან მათი უფლებების დარღვევისა და გენერალური ინსპექციების მიერ ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების არაეფექტურობასთან დაკავშირებით. აპარატმა შეისწავლა სამართალდამცავი სტრუქტურების გენერალური ინსპექციების, მათ შორის, შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის საქმიანობის პროცესი და დადგენილი პროცედურები, გამოავლინა როგორც პრაქტიკული, ისე - საკანონმდებლო ხასიათის ხარვეზები და გასცა რიგი რეკომენდაციები გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრის მიზნით. მოცემული კვლევის შედეგები სახალხო დამცველის 2017 წლის სპეციალურ ანგარიშში აისახა.¹² ამავე საკითხზე, სახალხო დამცველი საუბრობს ასევე 2022 წელს წარდგენილ საპარლამენტო ანგარიშშიც.¹³

⁸ იხ. იქვე, მუხ. 8, პუნქტი 2.

⁹ „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის დებულების“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2015 წლის 23 თებერვლის N123 ბრძანება, მუხ. 2, ქვეპ. „ბ“.

¹⁰ იხ. იქვე, მუხ. 9, პუნქტი 2.

¹¹ იხ. < <https://www.ombudsman.ge/geo/190411044320siaikhleebi/sakhalkho-damtsveli-generaluri-inspektsiebis-mushaobas-kvlav-araefektianad-miichnevs> >

¹² საქართველოს სახალხო დამცველის 2017 წლის სპეციალური ანგარიში „დისციპლინური წარმოება, მოქალაქეთა საჩივრების საფუძველზე საქართველოს მთავარი პროკურატურის, შინაგან საქმეთა, სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტროებისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომლების მიმართ“, ხელმისაწვდომია: < <https://www.ombudsman.ge/res/docs/2019041112142123150.pdf> > [23.02.2022].

¹³ საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში 2022 წელს საქართველოში ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2023, 65-66. აგრეთვე, სისხლის სამართლის

წინამდებარე საქმის ანალიზი

წინამდებარე საქმის ანალიზი ცხადყოფს, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის მიერ ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმება არასრულყოფილი და ცალმხრივია. სამსახურებრივი შემოწმების ფარგლებში გენერალური ინსპექცია მხოლოდ გამომძიებელ [REDACTED] ახსნა-განმარტების ჩამორთმევით შემოიფარგლა. მითითებული პირი აღნიშნავს, რომ გამოძიებამდე მათთან შეხება არ ჰქონია, [REDACTED] და [REDACTED] კი სწორედ გამოძიების დაწყებამდე, შეტყობინების შესახებ საუბრისას, გამომძიებელ [REDACTED] მხრიდან ჩადენილ უფლებადარღვევებზე აფიქსირებენ პრეტენზიას.

აღსანიშნავია, რომ [REDACTED] და [REDACTED] მიუთითებდნენ მათი უფლებების გამომძიებელ [REDACTED] მხრიდან დარღვევაზე. თუმცა გენერალური ინსპექციის თანამშრომელს არ გამოურკვევია ვინ იყო განმცხადებლების მიერ დასახელებული, გამომძიებელი [REDACTED] და რა შეხება ჰქონდა მათთან.

ცხადია, მხოლოდ ერთი, განსახილველ საკითხთან მიმართებით ნაკლებად რელევანტური პირის პოზიციის გათვალისწინებით მიღებული გადაწყვეტილება ვერ იქნება ობიექტური, მითუმეტეს მაშინ, თუ მითითებულ პირთან დაკავშირებით განმცხადებლები არ წარადგენენ უფლებადარღვევის შესახებ პრეტენზიას. აქედან გამომდინარე, გამოკვლევის და რეაგირების გარეშე რჩება არაერთი საკითხი, რის შესახებაც გენერალურ ინსპექციას ინფორმაციის მოპოვება სხვადასხვა წყაროდან შეეძლო.

ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმებით განუხილველად დარჩა განმცხადებლის მიერ დაფიქსირებული საკითხები, არ არის მოპოვებული ერთი ნეიტრალური მტკიცებულებაც კი, რომელიც უარყოფდა ან დაადასტურებდა [REDACTED] და [REDACTED] განცხადებაში აღნიშნულ გარემოებებს. სამსახურებრივი შემოწმების შედეგების შესახებ არ არის მომზადებული შესაბამისი დასკვნა.¹⁴

უფრო მეტიც, გენერალურ ინსპექციას, არ ჰქონია ისეთი მტკიცებულების მოპოვების მცდელობაც კი, როგორცაა სავარაუდო უფლებადარღვეული პირების - [REDACTED] და [REDACTED] გამოკითხვა, გარემოებების დაზუსტების და მათგან დამატებითი ინფორმაციის მიღების მიზნით. [REDACTED] და [REDACTED] გამოკითხვის შემთხვევაში, გენერალური ინსპექცია განმცხადებლებისგან მიიღებდა აუდიო ჩანაწერებს, რომელზეც ასახულია გამომძიებელ [REDACTED] და თარჯიმნის მოვალეობის

¹⁴ „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის დებულების“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2015 წლის 23 თებერვლის N123 ბრძანება, მუხ. 9, პუნქტი 5.

შემსრულებელ, ყოფილ პოლიციის თანამშრომელთან საუბარი, რასაც, შესაძლოა, გავლენა მოეხდინა გენერალური ინსპექციის საბოლოო გადაწყვეტილებაზე.

გარდა ამისა, არ არის გამოკვლეული, პოლიციის განყოფილებაში ყოფნის პერიოდში, [REDACTED] და [REDACTED] შემხებლობაში მყოფი პირების რაოდენობისა და ვინაობის შესახებ ინფორმაცია, შემდგომ მათთვის ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის მიზნით. არ არის დადგენილი, ვინ იყო ყოფილი პოლიციის თანამშრომელი, რომელსაც დახმარება სთხოვა გამომძიებელმა და თარჯიმნის მოვალეობას ასრულებდა, ასევე, საქმის მასალებით არ დასტურდება რუსული ენისა და ლიტერატურის სპეციალისტს, [REDACTED] რა შემხებლობა ჰქონდა მითითებულ საქმესთან და ნამდვილად ასრულებდა თუ არა თარჯიმნის მოვალეობას განმცხადებლებთან დაკავშირებულ სამართალწარმოების პროცესში.

უნდა აღინიშნოს, რომ ამ და სხვა შემთხვევაში, მოქალაქეთა საჩივრების დროული, ყოველმხრივი და ეფექტიანი განხილვა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ერთი კონკრეტული მოქალაქის უფლებების დასაცავად, არამედ, გამომწვევტ ფაქტორს წარმოადგენს არასათანადო მოპყრობისა და სხვა დანაშაულის/სამართალდარღვევის პრევენციისთვის. ამავდროულად, ხელს უწყობს საზოგადოებაში პოლიციის მიმართ ნდობის ამაღლებას.

მითითებული გარემოებების გათვალისწინებით, აშკარაა, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის მიერ ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმება არასრულყოფილია. გენერალური ინსპექციის შესაბამისი თანამშრომლის მიერ ვალდებულების ჯეროვანი შესრულების, ყველა შესაძლო ნეიტრალური მტკიცებულების მოპოვებისა და მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მქონე პირების გამოკითხვის შემთხვევაში, შესაძლოა სამსახურებრივი შემოწმება სხვა შედეგით დასრულებულიყო. ამდენად, შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის თანამშრომლის ქმედება წარმოადგენს შესაძლო დისციპლინურ გადაცდომას, რაც წარმოადგენს მის მიმართ დისციპლინური საქმისწარმოების დაწყების საფუძველს.

დასკვნა

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მოგმართავთ წინადადებით, დაიწყოს დისციპლინური წარმოება შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის იმ თანამშრომლ(ებ)ის მიმართ,¹⁵ რომელმაც ჩაატარა სამსახურებრივი შემოწმება პოლიციის თანამშრომლის მხრიდან [REDACTED] და [REDACTED] უფლების სავარაუდო დარღვევის ფაქტთან დაკავშირებით,

¹⁵ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის მიერ წარმოდგენილ, სამსახურებრივი შემოწმების მასალებში, არ არის მითითებული შემოწმების ჩამტარებელი პირის ვინაობა.

ვინაიდან, მოცემულ შემთხვევაში შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს მის მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის არაჯეროვან შესრულებას და მიიღოს კანონშესაბამისი გადაწყვეტილება.

ამასთან, გთხოვთ, წინადადების განხილვის შედეგები მაცნობოთ „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 24-ე მუხლით დადგენილ ვადაში.

პატივისცემით,

ლევან იოსელიანი

სახალხო დამცველი

